

Asia: Lausuntopyyntö kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (VN/854/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Lukelta lausuntoa ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (1050/2016) muuttamisesta. Asetuksella tarkennettaisiin Pohjanlahdella harjoitettavan pienimuotoisen silakan trooli- ja rysäkalastuksen kiintiömäärää, vahvistettaisiin troolikalastuskielto Suomen aluevesille silakan kutuajan rauhoittamiseksi sekä tarkennettaisiin jokialueella tapahtuvan lohen kaupallisen kalastuksen säätelyä.

2 Lausunto

Nykyisen asetuksen mukaan kaupalliset kalastajat saavat Pohjanlahdella pyytää rysällä ja alle 12 metriä pitkällä troolarilla silakkaa 20 tonnia vuodessa Pohjanlahden silakan erillisestä kalastuskiintiöstä. Pohjanlahden erilliskiintiöön on varattu 500 tonnia silakkaa. Pohjanlahden kalastuskiintiön pienentymisen vuoksi ministeriö ehdottaa, että pyyntimäärä rajoitettaisiin viiteen tonniin vastaavasti kuin jo tehtiin Suomenlahden ja pääaltaan kalastuksessa vuonna 2022. Näin vältettäisiin riski, että Pohjanlahdelle varattu erilliskiintiö ylittyisi vuoden 2023 tapaan myös vuonna 2024. Pohjanlahden silakan kokonaiskiintiöstä (76 milj. kg) noin 20 miljoonaa kiloa jäi käyttämättä vuona 2023.

Pohjanlahden silakan kokonaiskiintiö (n. 53 milj. kg) on vuonna 2024 pienempi kuin vuonna 2023 kalastetun silakan määrä (55,6 milj. kg). Tämän vuoksi on odotettavissa, että pääosa vuoden 2024 kokonaiskiintiöstä tulee pyydettyksi, mutta todennäköisesti kaikki toimijakohtaisen käyttöoikeuden tai kiintiön haltijat eivät tänäkään vuonna pysty omaa kiintiötään täysin pyytämään vaan osa kokonaiskiintiöstä jää käyttämättä. Huhtikuun 12. päivä Pohjanlahden silakkakiintiöistä 40 prosenttia ja pääaltaan silakkakiintiöistä vajaa viidennes oli pyydetty, mikä toukokuun kalastuskiellot huomioiden viittaa myös siihen, että osa kokonaiskiintiöstä jää pyytämättä vuonna 2024.

Erilliskiintiöistä pyydetyn silakan osuus on yli kymmenen prosenttia Pohjanlahden silakan rysäsaaliista. Kalastajakohtaisesti erilliskiintiöistä pyydetyn silakan merkitys vaihtelee paljon. Joillekin rysäkalastajille erilliskiintiöistä kalastetun silakan saaliilla on iso merkitys, esimerkiksi perheenjäsenten tai yhteistyökalastajien pyynnin kautta. Silakan merkitys uutena mahdollisena pyyntivaihtoehtona tai jo olemassa olevana rannikkokalastuksen tukijalkana on myös kasvanut, kun muuta kalastusta kuten lohen pyyntiä rajoitetaan entistä enemmän.

Erilliskiintiön pienentämisellä voi vuonna 2024 olla myös vaikutusta elintarvikesilakan jalostukseen, koska elintarvikesilakan saatavuus on troolipyyntirajoitusten vuoksi loppukevällä ja alkukesällä rysäpyynnin varassa.

Silakan rysäpyynti on puolestaan riippuvainen silakkaa vastaanottavan jalostajan tuotantoratkaisuista. Kalan toimitusvarmuuden ylläpitäminen on molemmille osapuolille hyvin tärkeää.

Pohjanlahden silakkakanta vaikuttaa olevan elpymässä, minkä vuoksi on todennäköistä, että Pohjanlahden kiintiö tulee jatkossa kasvamaan. Tämä ja edellä mainitut tekijät huomioiden Luke esittää, että oikeus kalastaa Pohjanlahden erillisestä kiintiöstä säilytettäisiin aiemmalla tasolla tai ainakin suunniteltua vähennystä merkittävästi supistetaan.

Luke tukee pääosin ministeriön esitystä troolikalastuksen kevätkielloista Suomen aluevesille silakan kutuajan rauhoittamiseksi. Asiasta on jo aiemmin kiintiöneuvottelujen yhteydessä sovittu, ja nyt sovittu asia toimeenpannaan lainsäädännön muutoksella. Luke haluaa kuitenkin huomauttaa, että troolikalastuksen kevätkielto tai silakan kutevan kannan suuri koko ei takaa vahvaa vuosiluokkaa, koska silakan poikasten selviytyminen määräytyy pitkälti luonnonolosuhteiden mukaan.

Kevätkiellon lisäksi ehdotetaan pääaltaan silakan troolauksen kieltoa kesäkuulle. Tämä voi kuluvana vuonna pilata pienten trooliyritysten kalastusmahdollisuuksia, jos ne eivät poikkeuksellisen kovan jäätalven ja myöhäisen kevään vuoksi pääse pyyntiin ennen toukokuun troolipyyntikieltoa. Kesäkuun kielto poistaisi silloin kevätkauden tulot, ja loppuvuoden tulot olisivat riippuvaisia myöhäissyksyn ja joulukuun olosuhteista.

Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa, että tarkennettaisiin säädöstä jokialueen kaupallisen lohenkalastuksen maihintuontimerkkien määrästä. Luke puoltaa ministeriön esitystä. Esitetyllä tarkennuksella ei ole vaikutusta kalavara-arvioinnissa käytettävien tietojen saantiin, jos saalisilmoitukset on oikein täytetty. Sisävesikalastajien saaliin ilmoitusvelvollisuudesta on hiljattain säädetty asetus, jonka mukaan sisävesialueen kalastajien ilmoittama merilohisaalis tulisi ilmoittaa kalastusta seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Tämä on lohikannan arvioinnin näkökulmasta huomattava parannus, mutta Luke haluaa tässä yhteydessä vielä muistuttaa, että arvioinnin näkökulmasta olisi myös hyvin tärkeää, että ilmoitukset olisivat Luken käytössä eKakessa viimeistään kalastusvuoden lopussa. Lohen kanta-arviointi tehdään kappalekohtaisella mallilla, minkä vuoksi kalastajien velvoittaminen ilmoittamaan merilohisaaliinsa kilomäärän lisäksi myös kappalemääräisesti parantaisi merkittävästi saalistiedon tarkkuutta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Lukelta lausuntoa ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (1050/2016) muuttamisesta. Asetuksella tarkennettaisiin Pohjanlahdella harjoitettavan pienimuotoisen silakan trooli- ja rysäkalastuksen kiintiömäärää, vahvistettaisiin troolikalastuskielto Suomen aluevesille silakan kutuajan rauhoittamiseksi sekä tarkennettaisiin jokialueella tapahtuvan lohen kaupallisen kalastuksen säätelyä.

Erilliskiintiöillä on joillekin kalastajille ja kalastajaperheille suuri merkitys. Silakan merkitys uutena mahdollisena pyyntivaihtoehtona tai jo olemassa olevana rannikkokalastuksen tukijalkana on myös kasvanut, kun muuta kalastusta kuten

16.4.2024

919/00 04 05/2024

lohen pyyntiä rajoitetaan entistä enemmän. Erilliskiintiön pienentämisellä voi vuonna 2024 olla myös vaikutusta elintarvikesilakan saatavuuteen loppukevällä ja alkukesällä. Pohjanlahden silakkakanta vaikuttaa olevan elpymässä, minkä vuoksi on todennäköistä, että Pohjanlahden kiintiö tulee jatkossa kasvamaan. Edellä mainituista syistä Luke esittää, että oikeus kalastaa Pohjanlahden erillisestä kiintiöstä säilytettäisiin aiemmalla tasolla tai ainakin suunniteltua vähennystä merkittävästi supistetaan.

Luke tukee pääosin ministeriön esitystä troolikalastuksen kevätkielloista Suomen aluevesille silakan kutuajan rauhoittamiseksi. Kevätkiellon lisäksi ehdotetaan pääaltaan silakan troolauksen kieltä kesäkuulle. Tämä voi kuluvana vuonna pilata pienten trooliyritysten kalastusmahdollisuuksia, jos ne eivät poikkeuksellisen kovan jäätalven ja myöhäisen kevään vuoksi pääse pyyntiin ennen toukokuun troolipyyntikieltoa. Kesäkuun kieltä poistaisi silloin kevätkauden tulot, ja loppuvuoden tulot olisivat riippuvaisia myöhäissyksyn ja joulukuun olosuhteista.

Luke puoltaa ministeriön esitystä jokialueen lohenkalastuksen maihintuontimerkkien määrästä. Esitetyllä tarkennuksella ei ole vaikutusta kalavara-arvioinnissa käytettävien tietojen saantiin, jos saalisilmoitukset on oikein täytetty. Luke haluaa kuitenkin muistuttaa, että arvioinnin näkökulmasta olisi hyvin tärkeää, että sisävesien merilohisaalista koskevat saalisilmoitukset olisivat Luken käytössä eKakessa viimeistään kalastusvuoden lopussa ja kalastajat veloitettaisiin ilmoittamaan saaliit kilomäärän lisäksi myös kappalemääräisesti.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 16.04.2024 klo 09:47:55.

Lausunnon valmistelija(t):

Jari Setälä

Jari Raitaniemi, Kaija Saarni, Pekka Salmi, Tapani Pakarinen

Liitteet:

Tiedoksi: